

Archaeological Data Concerning the History of the Evangelical Church in Dealu Frumos, Sibiu County

DANIELA MARCU ISTRATE, DELIA MARIA ROMAN

Cei mai mulți istorici sunt de acord că planimetria originală a bisericii din Dealu Frumos consta dintr-o biserică hală, cu navă și două colaterale, un cor de plan pătrat, o absidă a altarului semicirculară și un turn vesic, construite în secolul al XIII-lea, înainte de invazia tătară. În decursul secolelor al XIV-lea și al XV-lea biserica trece prin modificări majore (continuate și în secolul al XVI-lea), menite să o fortifice împotriva eventualelor atacuri: demolarea părții de vest a colateralelor pentru a degaja turnul vestic, înălțat și eficientizat din toate punctele de vedere; demolarea părții estice a bisericii și ridicarea aici, peste corul de plan pătrat a încă unui turn. Fortificarea bisericii a fost completată prin construirea unei incinte de plan aproximativ elipsoidal, întărită și ea prin trei turnuri de apărare. Tot în vederea fortificării sunt construite o a doua incintă în jumătatea estică și un impresionant șanț de apărare. Toate aceste elemente sunt menite a conferi ansamblului o rezistență maximă în fața oricărui tip de atac. Cercetarea arheologică din anul 2009 a avut trei mari scopuri: rezolvarea problematicei existenței unei abside semicirculare pe partea estică a bisericii (absidă care a fost decoperită în S3); S2 a fost trasată pe zidul estic al turnului de vest pentru a se putea identifica zona portalului original, cel de secol XIII, precum și pentru identificarea unui posibil prag al acestui portal, ceea ce ar fi fost un mare ajutor în stabilirea nivelului de călcare din secolul anterior menționat. Urmele unui portal semicircular sunt încă vizibile în elevația zidului estic, dar sub nivelul actual de călcare nu s-a distins vreun menou al aceluși portal și nicio urmă a pragului. Săpătura a revelat un zid uniform, legat cu mortar. Luând aceste fapte în considerare, precum și maniera de construcție diferită față de rămășița zidului contranavei descoperită în S1, concluzionăm că acest zid estic a fost refăcut în totalitate la momentul edificării turnului. Un alt scop major al cercetării contranavei vestice, demolate la momentul fortificării monumentului. Studiarea stratigrafiei generale ne-a făcut să concluzionăm că la un moment dat terenul din interiorul incintei a fost coborât (probabil pentru a îngădui o mai bună supraveghere a lui). Această ipoteză este de asemenea susținută de numărul foarte mic al mormintelor (mult mai mic decât în cazul unor monumente asemănătoare) precum și de descoperirea osuarului improvizat în fosta groapă de var. Au fost descoperite 19 morminte, însă nici unul nu a adus elemente de datare a cimitirului. Sunt necesare cercetări viitoare asupra acestui monument, în vederea clarificării anumitor aspecte importante: descoperirea completă a rămășițelor absidei semicirculare și a celor două contranave precum și stabilirea unor coloane stratigrafice detaliate, care să arate evoluția nivelului de călcare în diferitele perioade istorice ale bisericii evanghelice din Dealu Frumos.